

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

BG051PO001-2.1.06. "Разработване и внедряване на информационна система
за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони"
създава с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси",
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

www.bia-bg.com

Секторен анализ на сектор „ПРОИЗВОДСТВА НА ХИМИЧЕСКАТА ПРОМИШЛЕННОСТ”

Проф. д-р инж. Йончо Пеловски

Доц. д-р инж. Зорница Кирова

от Българската камара на химическата промишленост

ЗАТ НА АНАЛИЗА

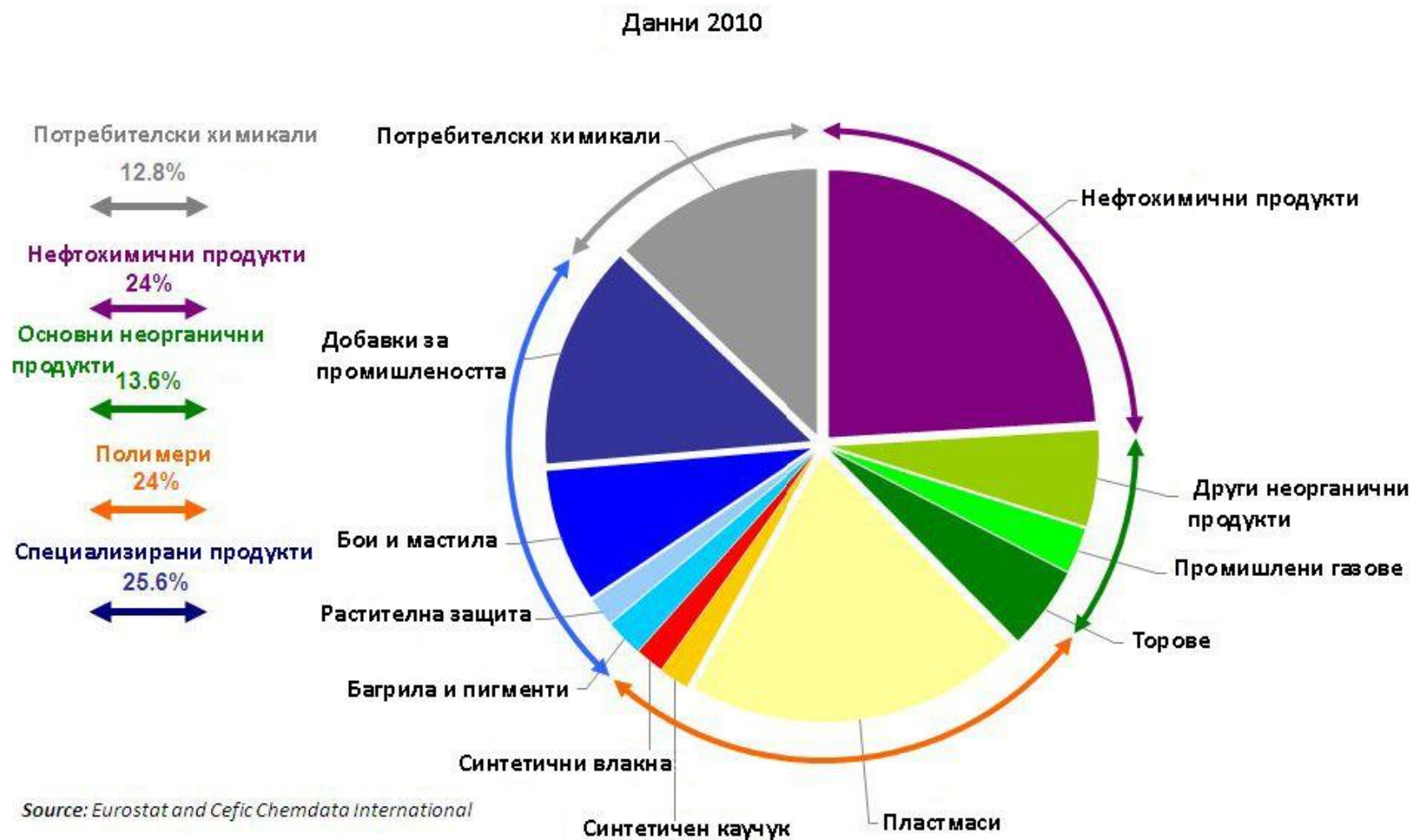
ВКЛЮЧЕНИ СЕКТОРИ И ПОДСЕКТОРИ:

- “ Производство на химични продукти
- “ Производство на нефтохимически продукти
- “ Производство на полимери и пластмасови изделия
- “ Производство на каучук и каучукови изделия

НЕ СА ВКЛЮЧЕНИ:

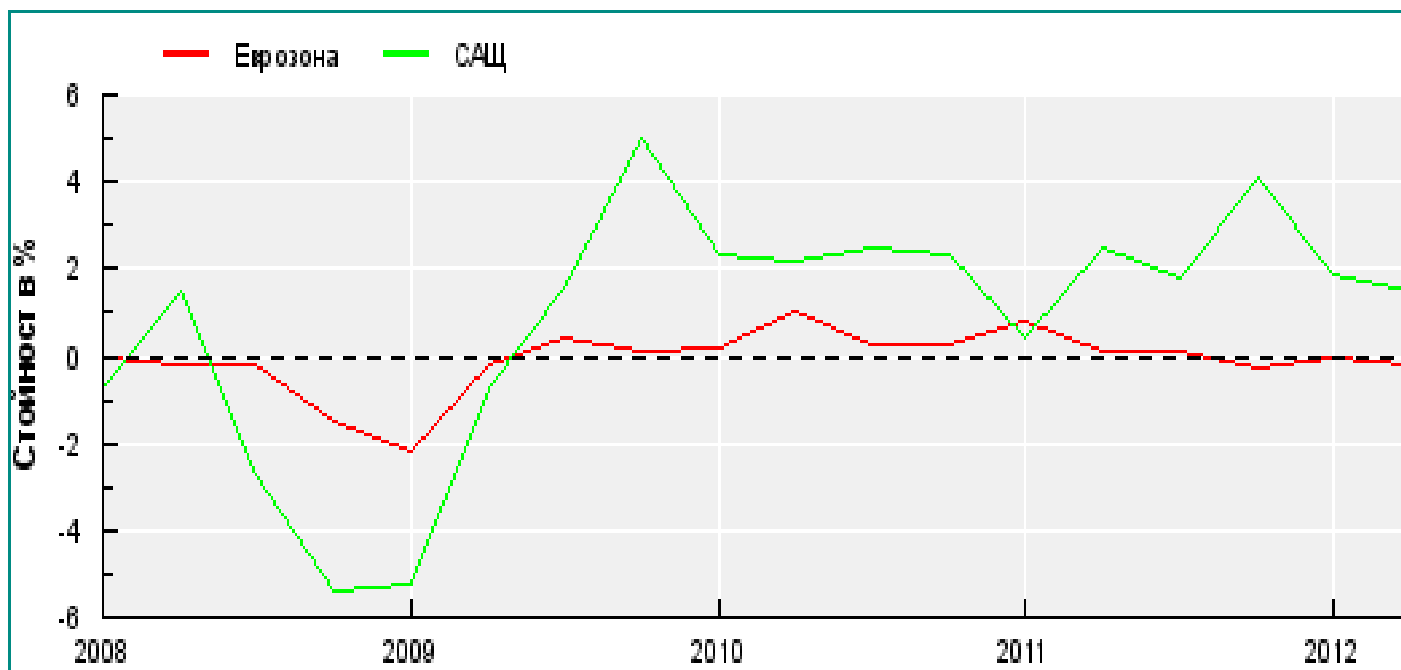
- “ Лекарства и други фармацевтични продукти

Със на отделните подсектори на сектор «Химическа промишленост» в ЕС за 2010 г.

Източник: CEFIC

Внос на химическата промишленост за отстраняване на БВП в Еврозоната и САЩ

Изменения в развитието на химическата индустрия в България

- ” Намаляване на асортимента на произвежданите продукти;
- ” Намаляване на обема на произвежданата продукция;
- ” Разкъсване на значими технологични вериги;
- ” Ликвидиране на водещи предприятия и цели подсектори;
- ” Отделни региони останаха без химическа индустрия.

Измененията в химическата индустрия предизвикаха
рязко намаление на броя на заетите в нея.

Същевременно настъпиха постепенни изменения на възрастовата
и образователно-квалификационната структура на работещите.

СТАТАЦИИ И ПРЕПОРЪКИ

- “ За разлика от стратегиите за устойчиво развитие на страните от ОИСР и другите страни от ЕС, в разработените анализи и стратегии за развитие на България **отсъстват ясни приоритетни типове технологии и производства**, които да бъдат двигател за устойчиво развитие на сектор «химическа промишленост», с очакван значим принос за постигане на напредък и конкурентоспособност на свързаните производствени сектори на българската икономика.
- “ **Има потребност от конкретна стратегия с финансово осигуряване**, която да посочи ясни приоритети за развитие на типовете производства и да гарантира възможностите за реализация на специалистите със средно и висше образование в България.
- “ Разработването и реализирането на нови политики с **по-активното участие на синдикалните и браншови организации и предприятията в процесите на обучение** би допринесло за ускоряване на процеса на въвеждане на добрите практики за обучение по време на целия трудов живот и би подобрило компетентността на специалистите от химическата индустрия.

СТАТАЦИИ И ПРЕПОРЪКИ

- “ Създадената от държавата неблагоприятна административна среда закономерно доведе до **ликвидиране на ведомствените научно-изследователски институти и бази за иновационно развитие на технологиите**, а училищата за средно специално образование загубиха своите тесни връзки с производителите на химични продукти.
- “ **Европейските политики на силно бюрократизирани рестриктивни нормативни актове с разнообразни режими за регулация** намаляват конкурентната способността на производствата от сектора в глобалната икономика, а тяхното мултиплициране в България предопределя фалита на малките предприятия в близко бъдеще и ограничаване на инвестициите и капацитета на производствата на по-големите производители на химични продукти.

Занемляване на човешките ресурси

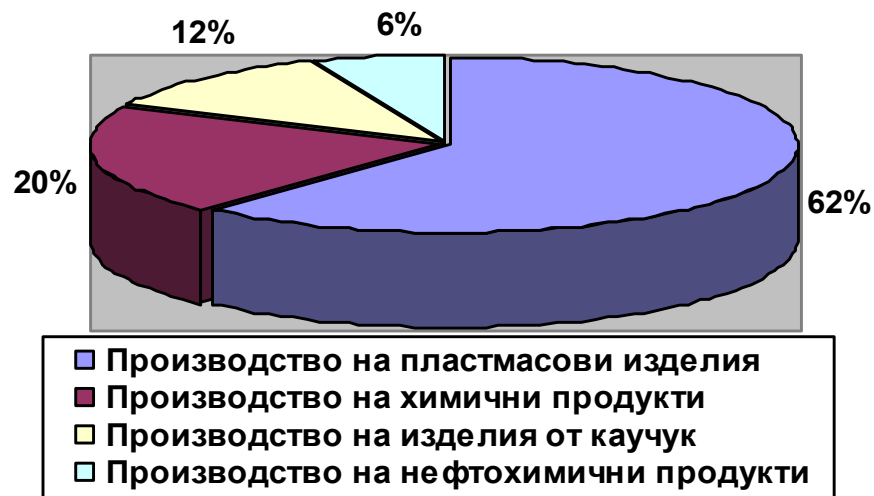
През 2008-2012 г. заетите в анализираните подсектори представляват около 1.1% от общия брой на заетите лица в България. От тях:

“62% в подсектор 22.2 „Производство на пластмасови изделия”,

“20% в сектор 20 “Производство на химични продукти”,

“11% в подсектор 22.1 „Производство на изделия от каучук”,

“6% в подсектор 19.20 „Производство на рафинирани нефтопродукти”

“Намаление на броя на заетите

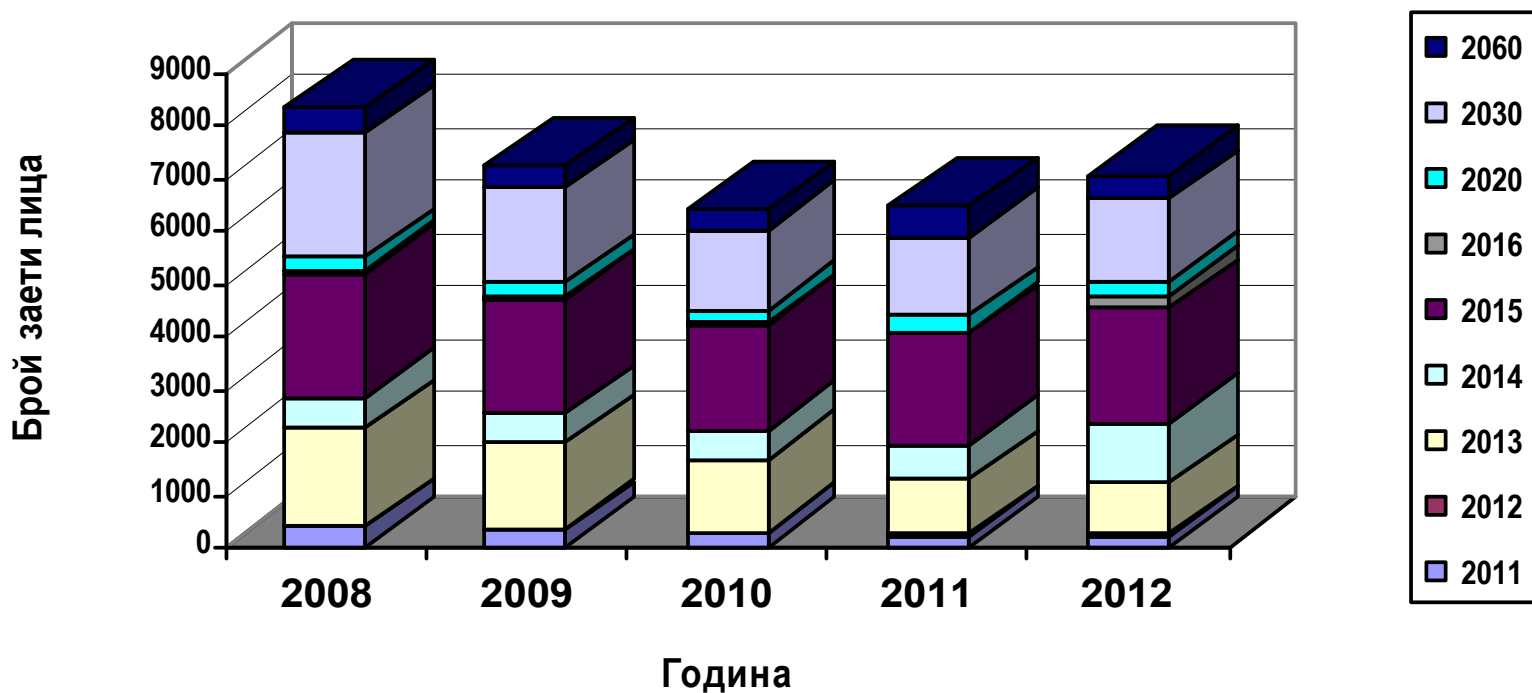
“от 2008 до 2012 г.:

“в анализираните подсектори с около 21%

“заети лица в България общо с около 12%

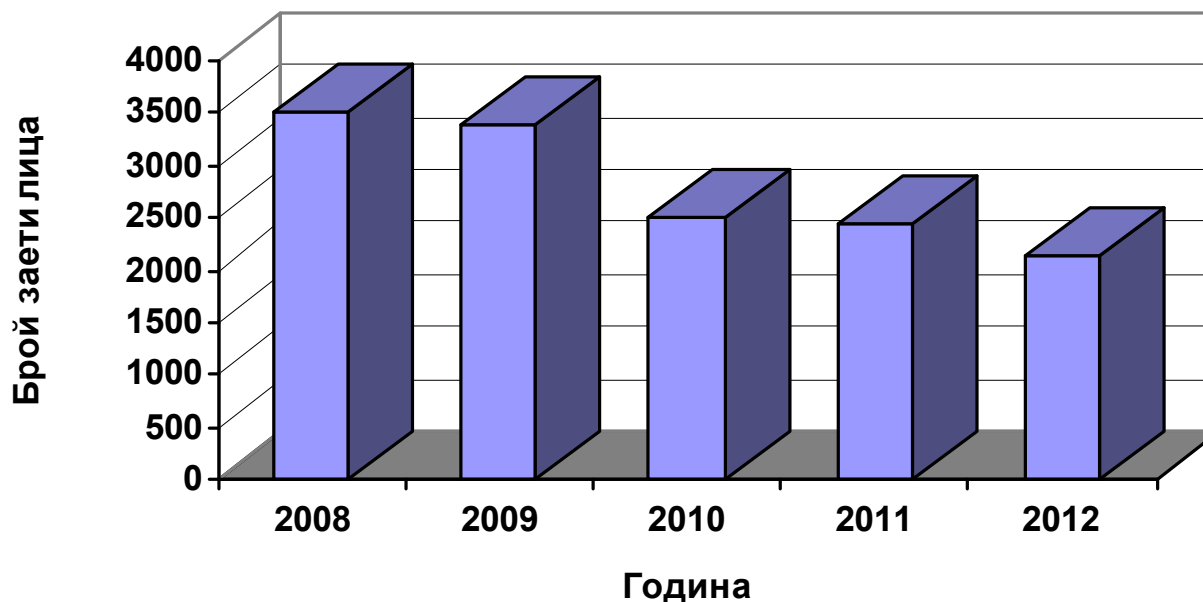
Управление на човешките ресурси

Динамика на броя на заетите в сектор “Производство на химични продукти” и разпределението им по подсектори в периода 2008-2012 г.

Заетост в сектора на човешките ресурси

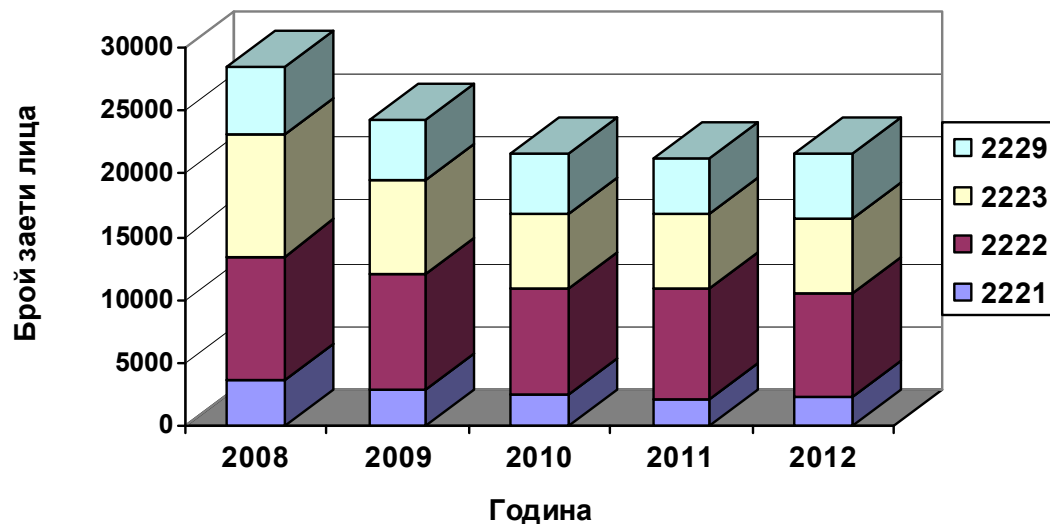
Динамика на броя на заетите в сектор “Производство на рафинирани нефтопродукти” в периода 2008-2012 г.

Източник: НОИ

Заетост и разпределение на човешките ресурси

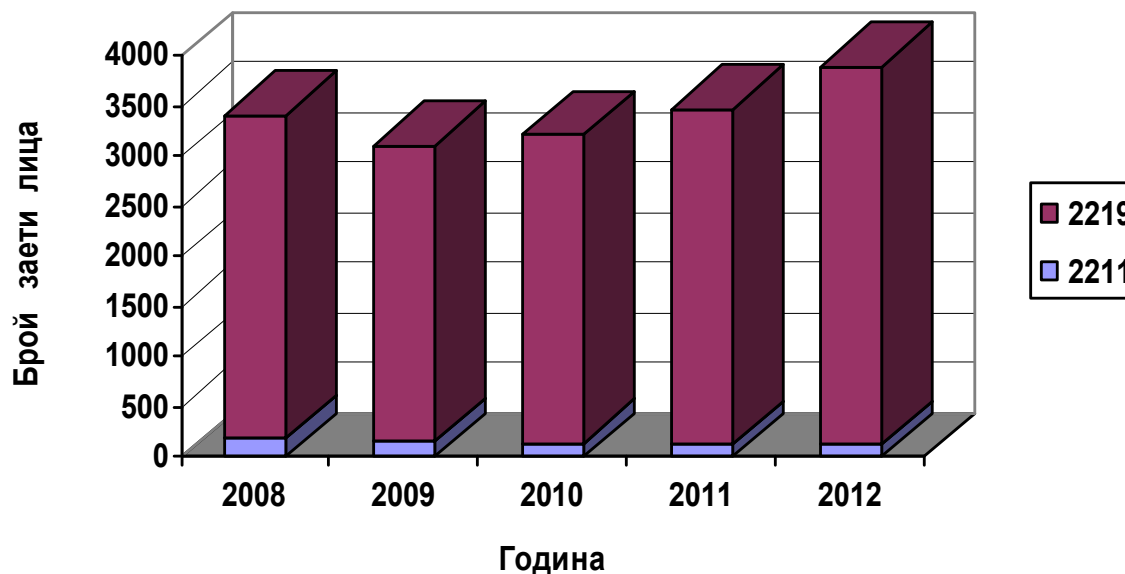
Динамика на броя на заетите в сектор “Производство на изделия от пластмаси” и разпределението им по подсектори в периода 2008-2012 г.

Източник: НОИ

Състояние на човешките ресурси

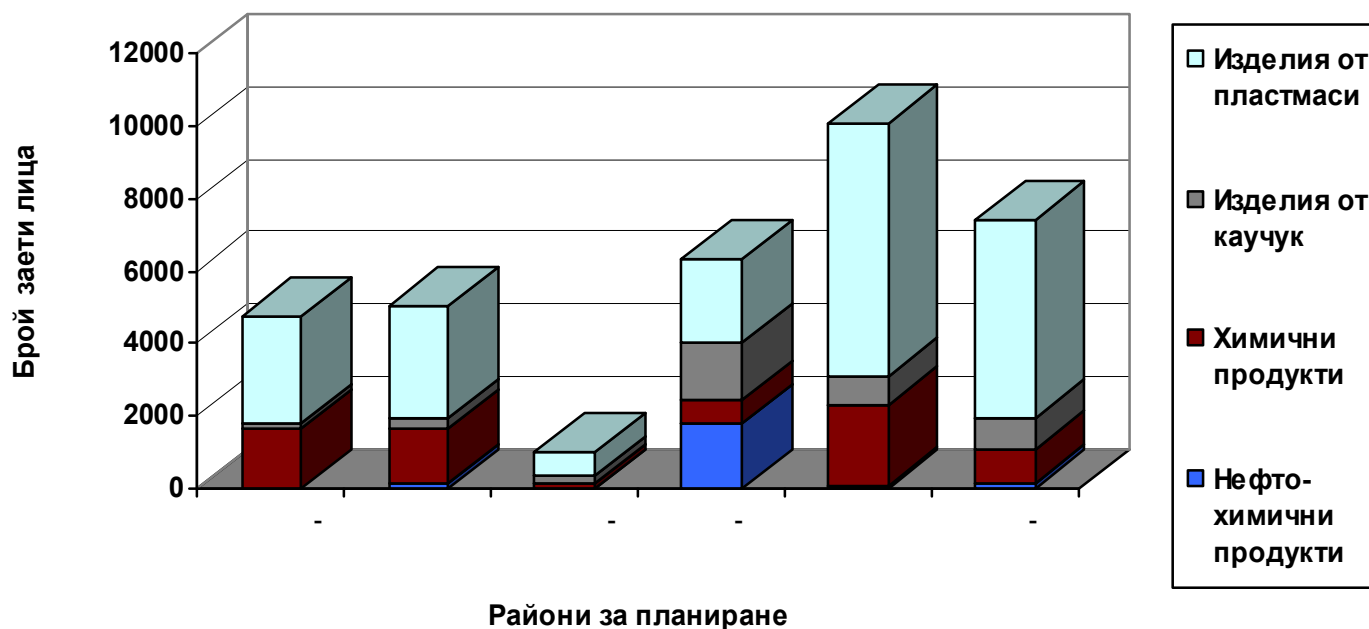
Динамика на броя на заетите в сектор “Производство на изделия от каучук” и разпределението им по подсектори в периода 2008-2012 г.

Източник: НОИ

Разпределение на човешките ресурси

Разпределение по райони за планиране на общия брой на заетите в производството на химични продукти, нефтопродукти, изделия от каучук и пластмаси през 2012 г.

Източник: НОИ

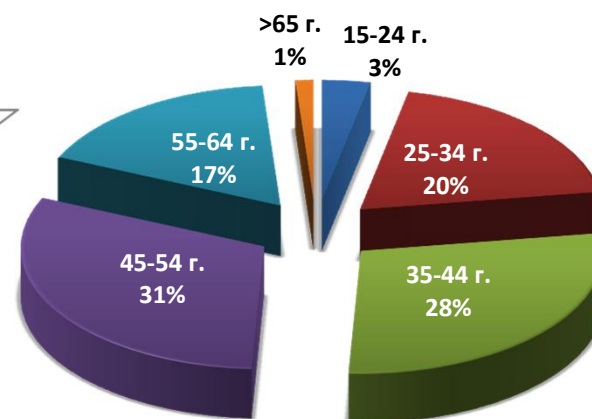
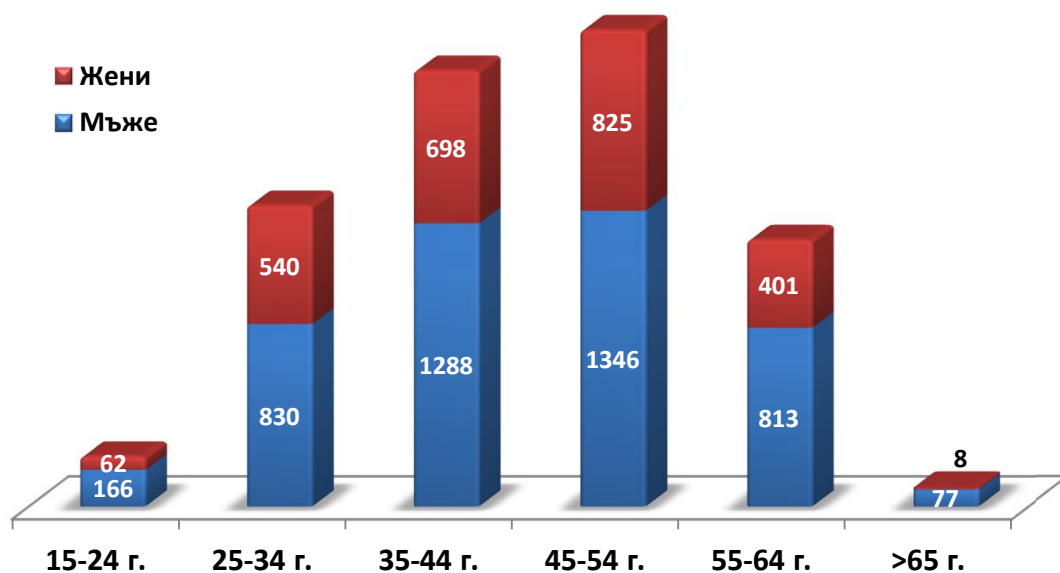
ределение по пол и възраст

Възрастовата структура на зетите в анализираниите подсектори е твърде различна:

Подсектор	25-34 г.	35-44 г.	45-54 г.	55-64 г.
“Производство на химични продукти”	19%	28%	31%	17%
„Производство на рафинирани нефтопродукти”	13%	43%	35%	8%
„Производство на изделия от пластмаси”	27%	30%	22%	12%
„Производство на изделия от каучук”	26%	26%	23%	12%

Разпределение по пол и възраст

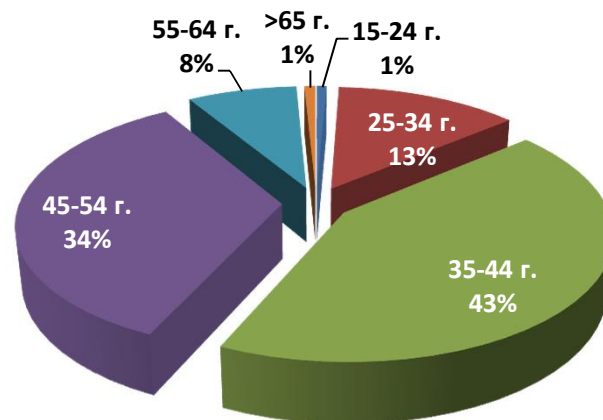
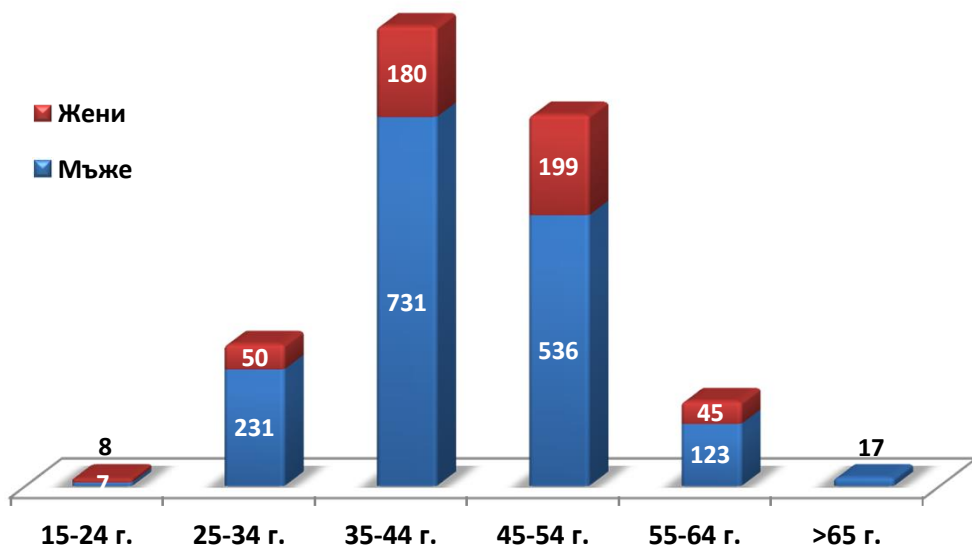
Разпределение по пол и възраст на заетите в сектор “Производство на химични продукти” през 2012 г.

Източник: НОИ

Разпределение по пол и възраст

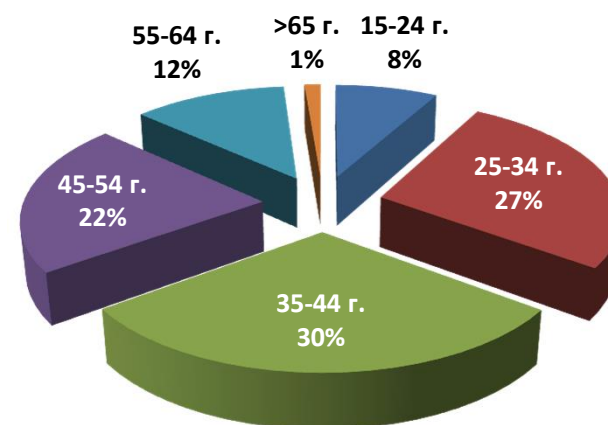
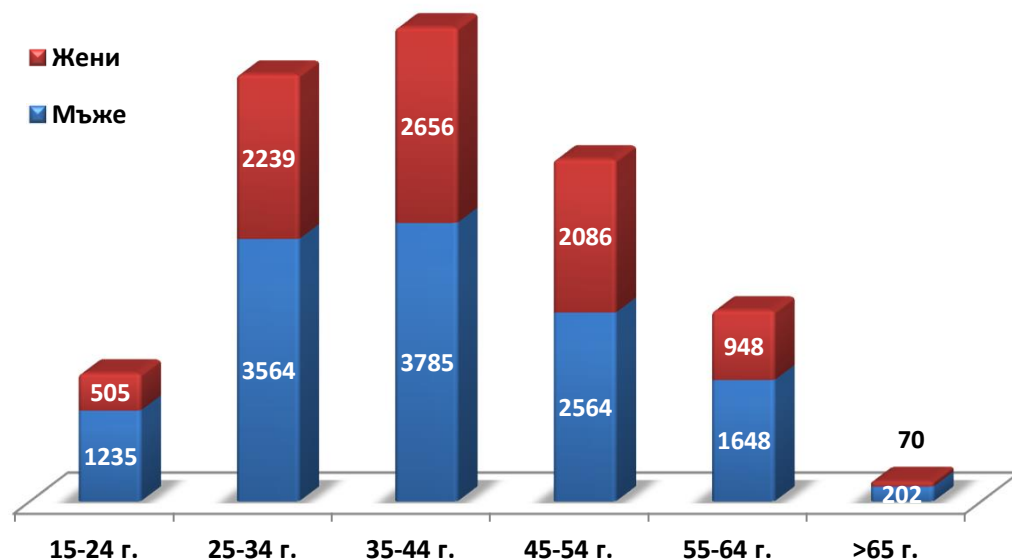
Разпределение по пол и възраст на заетите в подсектор "Производство на рафинирани нефтопродукти" през 2012 г.

Източник: НОИ

Разпределение по пол и възраст

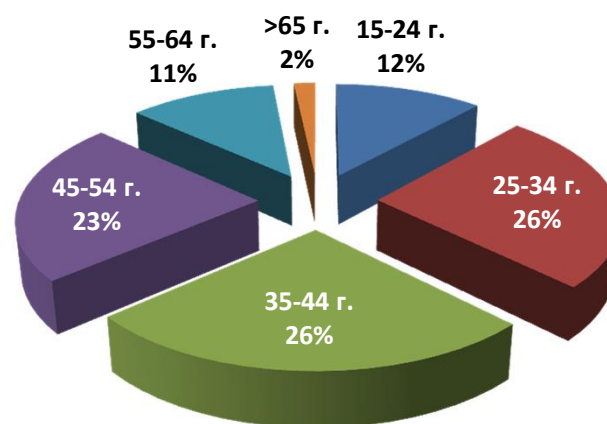
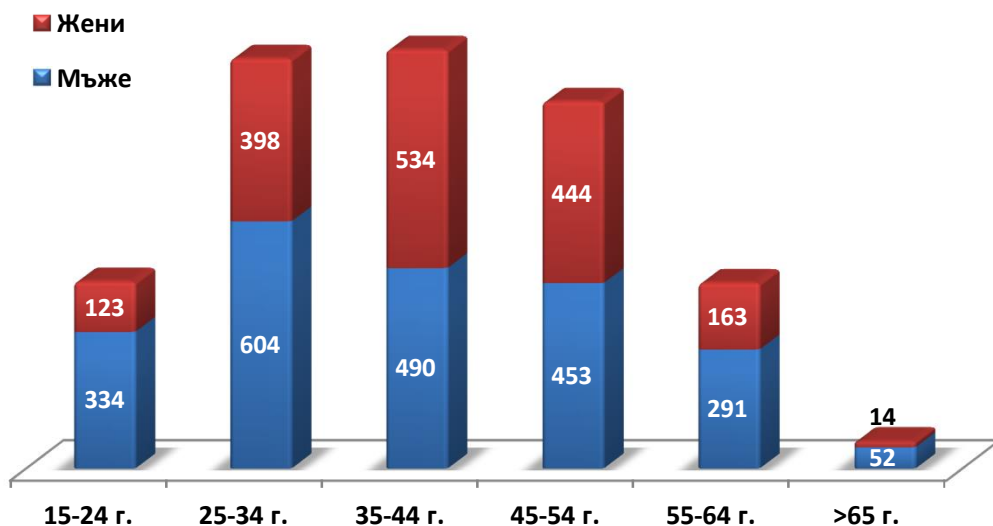
Разпределение по пол и възраст на заетите в подсектор "Производство на изделия от пластмаси" през 2012 г.

Източник: НОИ

Разпределение по пол и възраст

Разпределение по пол и възраст на заетите в подсектор "Производство на изделия от каучук" през 2012 г.

Източник: НОИ

Съществува тенденция към застаряване на заетите в сектор
„Производство на химични продукти“.

През следващите 10 - 15 години
ще нараства потребността от подготвени специалисти и
работници за основните професии в сектора.

Професионално-квалификационна структура

Най-голям дял от заетите в анализираните подсектори са професиите и длъжностите в клас 8 по НКПД-2011: **“Оператори на машини и съоръжения”**:

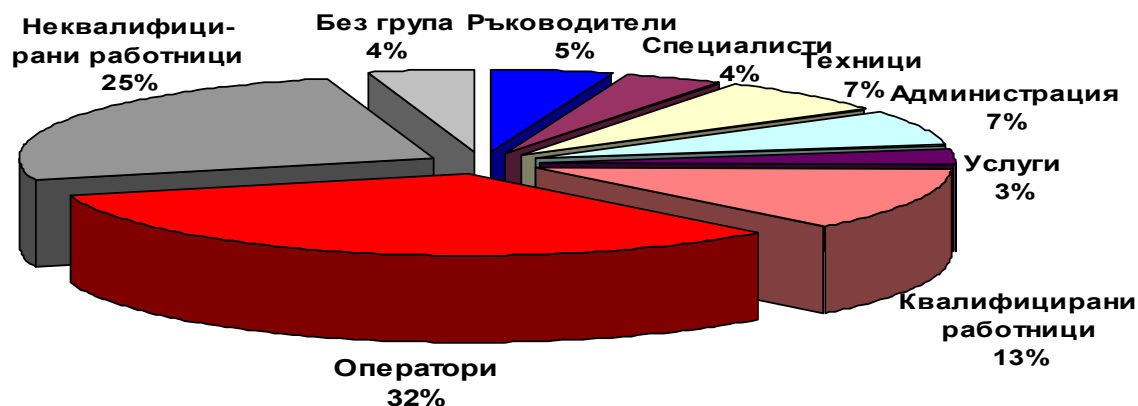
“В подсектор „Производство на рафинирани нефтопродукти”
40% от заетите през 2008-2010 г.

“В подсектор „Производство на изделия от пластмаси”
32-34% през 2008-2012 г.

“В подсектор „Производство на изделия от каучук”
42-56% през 2008-2012 г.

“В сектор “Производство на химични продукти”
27-22% от заетите през 2008-2012 г.

Производство на изделия от пластмаси

Изобразителна структура

Водещите предприятия в химическата и нефтохимическата индустрия са все още добре осигурени с подготвени кадри с висше и средно специално образование.

Основната тенденция е увеличаването на относителния дял на заетите лица с висше образование за сметка главно на намаляване на лицата с основно образование.

Дял на заетите с висше образование през 2012 г.:

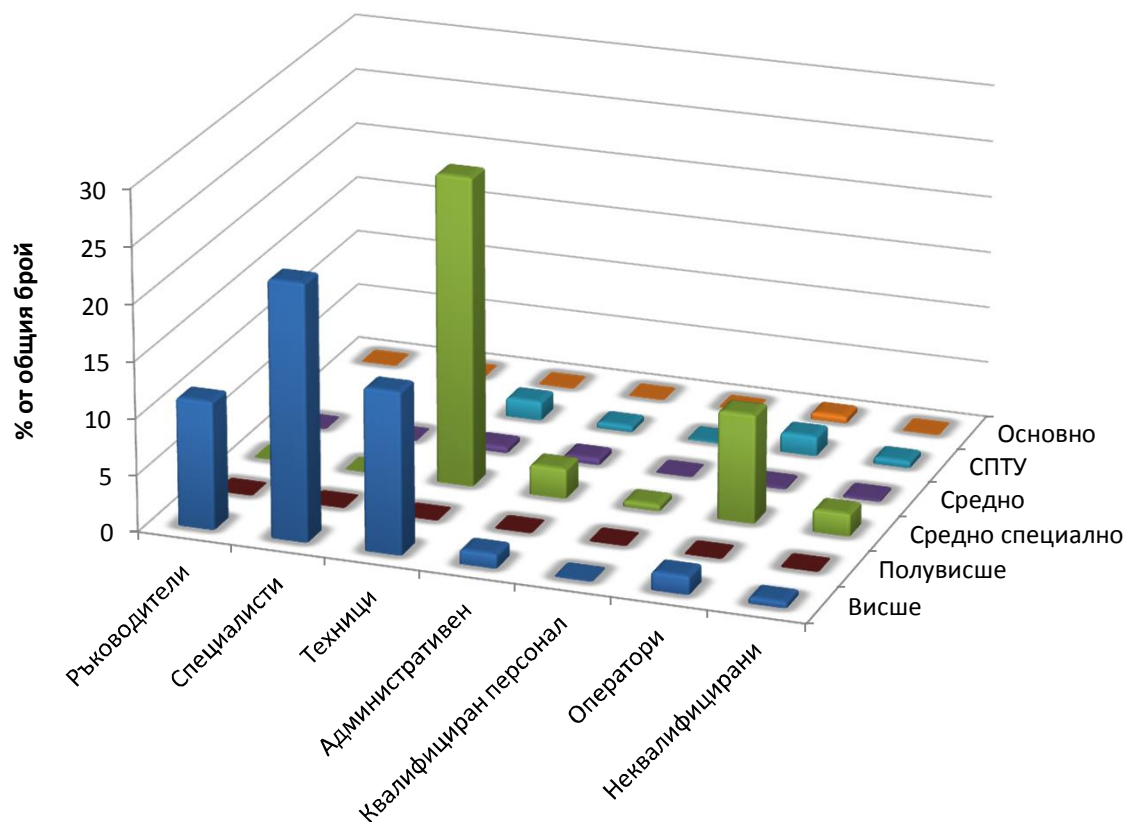
- “ 50% от заетите в производството на нефтохимични продукти
- “ 28-35% от заетите в производството на химични продукти

Дял на заетите, завършили средно специално образование:

- “ 48% от заетите в производството на нефтохимични продукти
- “ 35-50% от заетите в производството на химични продукти.

Образователна структура

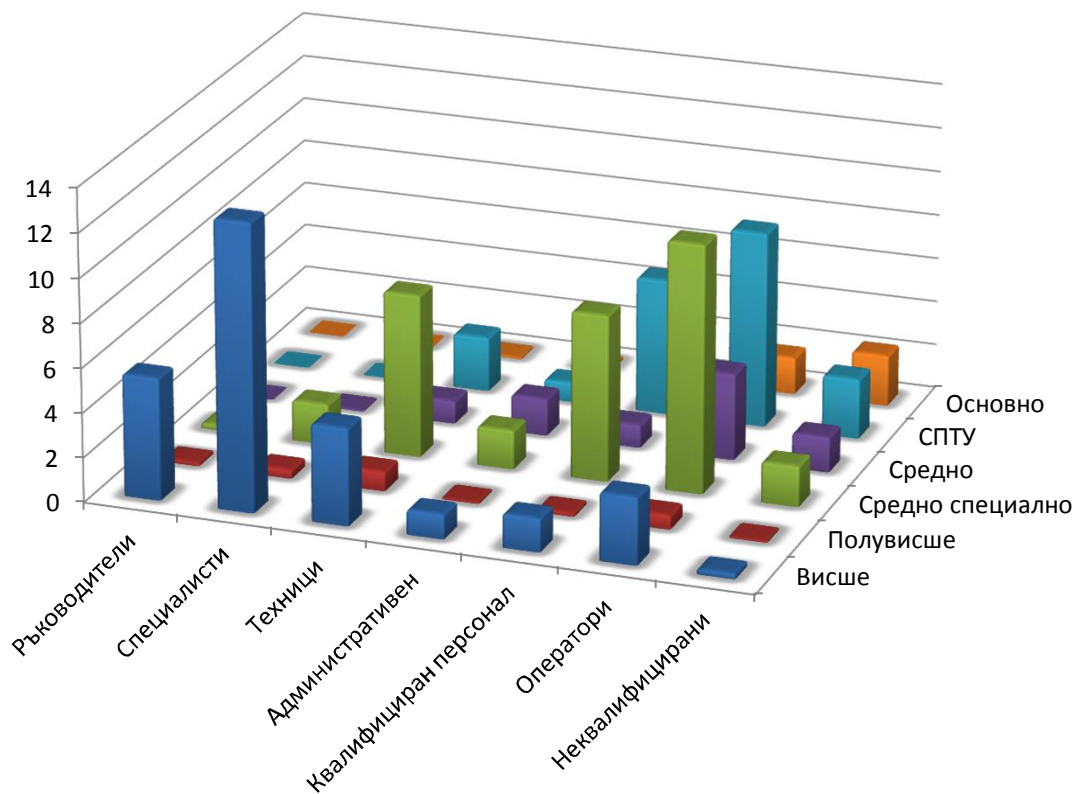
Образователно-длъжностна структура на водещото предприятие в подсектор „Производство на рафинирани нефтопродукти“ през 2012 г. (Лукойл Нефтохим Бургас)

Източник: БКХП

Образователна структура

Образователно-длъжностна структура на водещото предприятие в подсектор „Производство на азотни съединения и торове” през 2012 г. (Неохим – Димитровград)

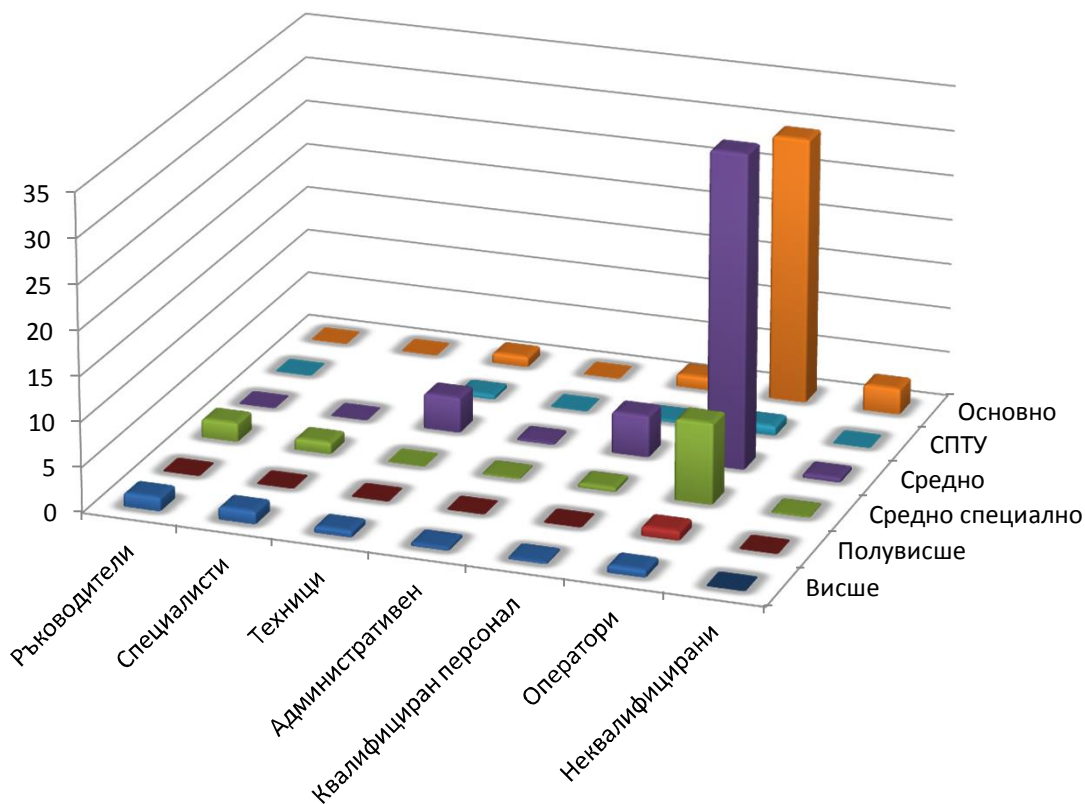
Източник: БКХП

Образователната и професионалната подготовка
на заетите в подсекторите
„Производство на изделия от каучук“ и
„Производство на изделия от пластмаси“
е **крайно незадоволителна:**

- “ Делът на заетите с висше образование в повечето предприятия е малък (5-15%).
- “ Основната част от персонала е с общо (не специално) средно образование.
- “ Около 1/3 от заетите са с основно или незавършено основно образование.

Образователна структура

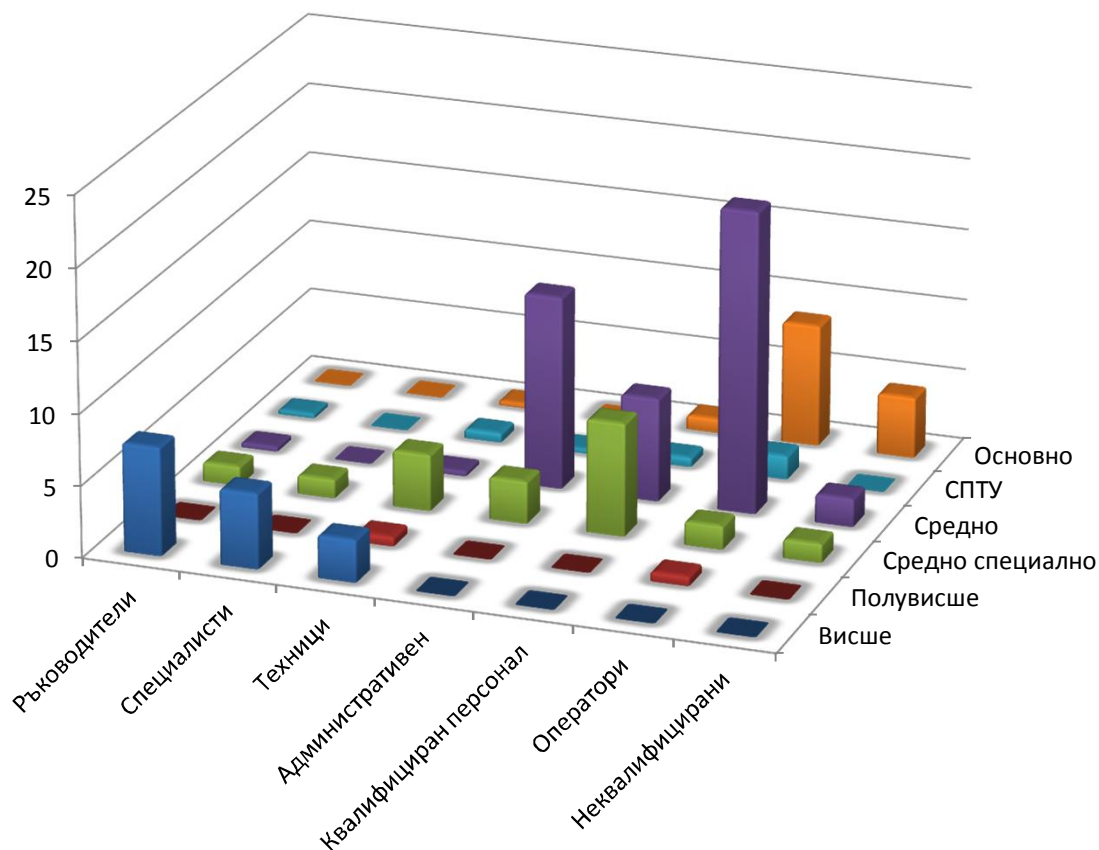
Образователно-длъжностна структура на водещото предприятие в подсектор „Производство на изделия от пластмаси“ през 2012 г. (Пластхим, Тервел)

Източник: БКХП

Образователна структура

Образователно-длъжностна структура на група предприятия в подсектор „Производство на изделия от каучук“ през 2012 г.

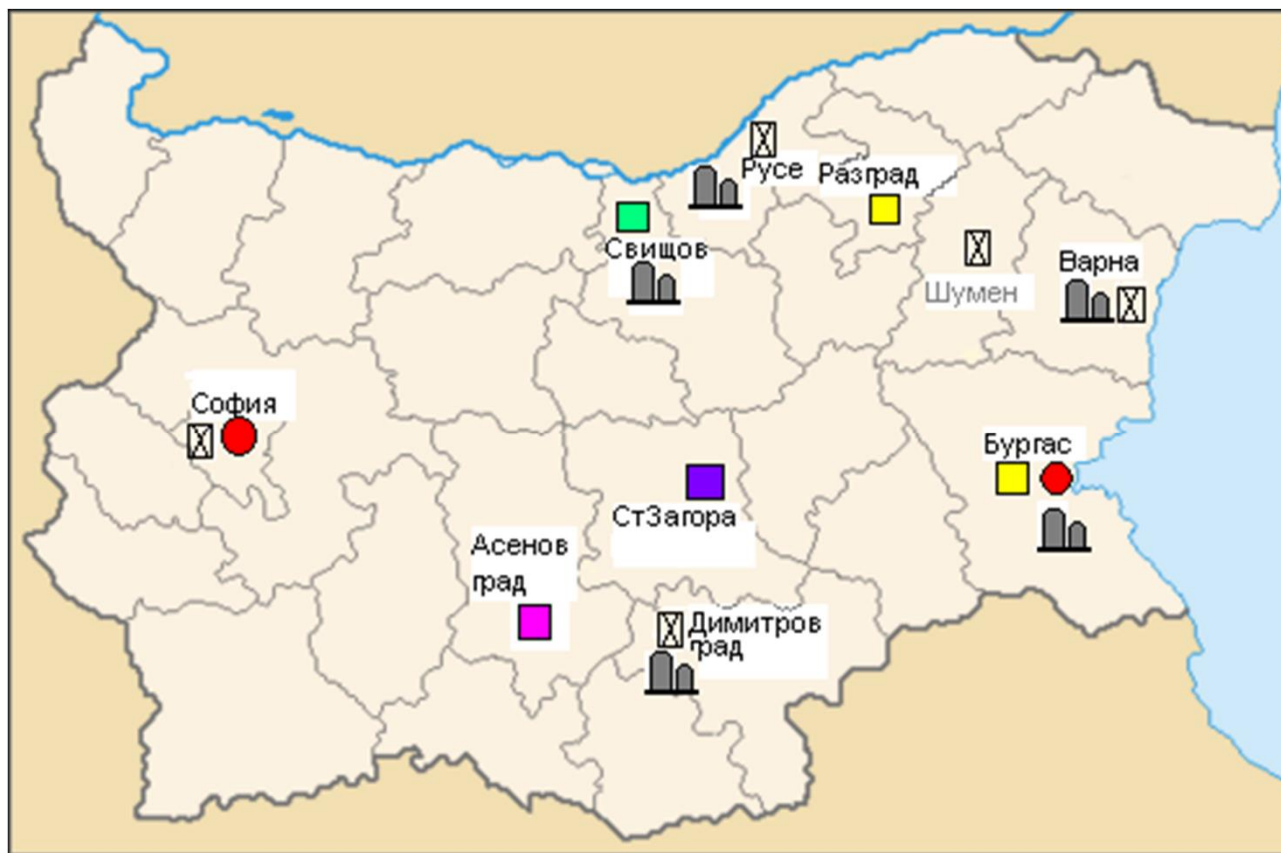

Източник: БКХП

но професионално образование равление “Химични технологии” 2011 - 2013 г.

Наименование на специалността	Брой професионални гимназии, в които има прием по специалността през годината		
	2011	2012	2013
Технология на неорганичните вещества	0	1 Варна	0
Технология на органичните вещества	0	0	1 Ст. Загора
Технология на полимерите	1 Асеновград	1 Асеновград	1 Асеновград
Технология на химичните влакна	0	0	1 Свищов
Технология на нефта, газа и твърдите горива	0	0	0
Технологичен и микробиологичен контрол в химични производства	4 Бургас, Враца Разград, Нови пазар	4 Варна, Разград София, Ст. Загора	2 Бургас, Разград
Общ брой паралелки за страната по «Химични продукти и технологии»	5	6	5

е и средно професионално образование равление “Химични технологии” - прием 2013 г.

● Висши учебни заведения

⊗ Професионални гимназии без прием по химични технологии през 2013 г.

■ ■ Професионални гимназии с прием по химични технологии през 2013 г.

- “ **Средното професионално образование** в България по направление „Химични продукти и технологии” е в критично състояние и не отговаря на потребностите на работодателите. Професионалните гимназии не осъществяват обучение по специалностите, необходими за химическата индустрия.
- “ Подготовка на специалисти с **висше образование** по професионално направление „Химични технологии” е недостатъчна и неефективна.
- “ **Центровете за професионално обучение** (ЦПО) не могат да задоволят потребностите на предприятията от сектора за продължаващо професионално обучение.
- “ **Очаква се критичен недостиг на висококвалифицирани специалисти**, поради:
 - ✓ Продължаващото „изтичане на мозъци”,
 - ✓ Непрекъснатото нарастване на средната възраст на заетите със средно специално и висше образование.
- “ **Голяма част от младите кадри се реализират в чужбина**, поради:
 - ✓ Недостатъчно финансиране на научно-приложните разработки и образованието,
 - ✓ Остарялата материална база,
 - ✓ Ниското заплащане на научно-преподавателските кадри.

ЮЧЕНИЕ И ПРЕПОРЪКИ

- “ Дефицитните професии у нас и в ЕС за сектора на химическата промишленост сега и в близко бъдеще са инженерно-техническите специалисти.
- “ Необходимо е да се предприемат незабавни мерки за възстановяване и развитие на средното професионално образование по професионално направление 524 “Химични технологии” със съвместните усилия на държавата и предприятията чрез възстановяване и/или откриване на специалности, необходими за предприятията в даденото населено място.
- “ Предприятията и браншовите организации трябва да разработят средно- и дългосрочни стратегии за подготовка на необходимите им специалисти със средно специално и висше образование, както и за продължаващо обучение през целия живот и съответните мерки за реализация на стратегиите.

БЛАГОДАРИМ ЗА ВНИМАНИЕТО!

